

UCHWAŁA Nr 215 / 4312 / 16
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
w RZESZOWIE
z dnia 19 września 2016 r.

w sprawie wniesienia pod obrady Sejmiku Województwa Podkarpackiego projektu uchwały Sejmiku w sprawie intencji utworzenia samodzielnej instytucji kultury służącej ochronie pamięci o Polakach ratujących Żydów podczas II wojny światowej.

Na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 486) i § 29 ust. 1 pkt 1 Statutu Województwa Podkarpackiego, stanowiącego załącznik do Uchwały Nr X/103/99 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 29 września 1999 r. w sprawie uchwalenia Statutu Województwa Podkarpackiego (Dz. Urz. Woj. Podk. z 1999 r. Nr 28, poz. 1247, z 2002 r. Nr 54 poz.1101, z 2008 r. Nr 55, poz. 1449).

Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie
uchwala, co następuje:

§ 1

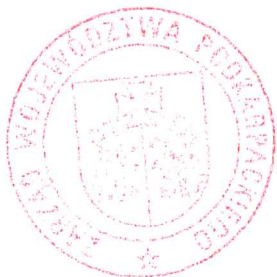
Wnosi się pod obrady Sejmiku Województwa Podkarpackiego projekt uchwały Sejmiku **w sprawie intencji utworzenia samodzielnej instytucji kultury służącej ochronie pamięci o Polakach ratujących Żydów podczas II wojny światowej**, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Podkarpackiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA

Władysław Ortyl

-PROJEKT-

UCHWAŁA NR
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
z dnia

**w sprawie intencji utworzenia samodzielnej instytucji kultury
służącej ochronie pamięci o Polakach ratujących Żydów
podczas II wojny światowej.**

Na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 1 i 4 oraz ust. 2 pkt 7, art. 14 ust. 1 pkt 3 oraz art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 poz. 486), art. 9 ust. 1 w związku z art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. 2012 poz. 406 z późn. zm.) oraz § 19 ust. 2 Statutu Województwa Podkarpackiego (Dz. Urz. Woj. Podk. z 2000 r. Nr 22 poz. 168 ze zmianami),

**Sejmik Województwa Podkarpackiego
uchwala, co następuje:**

§ 1

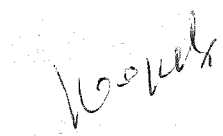
1. Wyraża się intencję utworzenia na terenie województwa podkarpackiego samodzielnej instytucji kultury, której celem będzie prowadzenie działalności na rzecz ochrony pamięci o heroicznych postawach Polaków, którzy podczas II wojny światowej narażając życie swoje i swoich bliskich nieśli pomoc przedstawicielom społeczności żydowskiej, i popularyzacja wiedzy w tym zakresie na arenie międzynarodowej.
2. Fundamentem tworzenia instytucji, o której mowa w ust. 1, będzie Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej działające obecnie jako oddział Muzeum - Zamek w Łańcucie.
3. Nowo powstała instytucja muzealna będzie prowadzona jako wspólna instytucja kultury Województwa Podkarpackiego i Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

§ 2

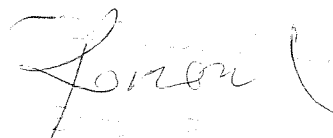
Realizację uchwały, w tym przeprowadzenie w uzgodnieniu z ministrem właściwym ds. kultury i dziedzictwa narodowego procedur związanych z podziałem Muzeum-Zamek w Łańcucie i utworzeniem nowej instytucji kultury, powierza się Zarządowi Województwa Podkarpackiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADCA PRAWNY

Jacek Rudnicki

Uzasadnienie

Idea utworzenia Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej (Muzeum Polaków Ratujących Żydów) pojawiła się w 2007 r. W pierwotnym założeniu Muzeum Polaków Ratujących Żydów miało mieć wymiar regionalny, ograniczony do terenu województwa podkarpackiego. W 2015 r., na wniosek Władysława Ortyła, marszałka województwa podkarpackiego, Małgorzata Omilanowska, minister kultury i dziedzictwa narodowego, nadała placówce rangę ogólnopolską. Tym samym istotnie poszerzony został zakres działalności mającej na celu upamiętnienie Polaków ratujących Żydów podczas II wojny światowej.

Całkowity koszt realizacji projektu wyniósł 8 656 437 zł, z czego 1 mln przekazało Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a 115 tys. stanowiły środki własne Muzeum-Zamku w Łańcucie. Pozostała kwota – 7 541 437 zł – pochodziła z budżetu województwa podkarpackiego. Działki pod budowę MPRŻ przekazała nieodpłatnie Gmina Markowa.

Uroczystość otwarcia Muzeum Polaków Ratujących Żydów w Markowej z udziałem pana Andrzeja Dudy, Prezydenta RP, odbyła się 17 marca 2016 r.

Należy zauważyć, że jest to pierwsza polska instytucja muzealna zajmująca się problematyką Polaków ratujących Żydów podczas okupacji niemieckiej. Dotychczas nie było placówki, która w szerokim kontekście II wojny światowej i okupacji niemieckiej w usystematyzowany sposób prezentowałaby sylwetki Polaków, którzy mimo zagrożenia życia swojego i swoich bliskich zdecydowali się pomagać Żydom skazanym przez Niemców na zagładę.

Markowa jest miejscem symbolicznym dla prezentowanych w Muzeum zagadnień. Śmierć rodziny Ulmów – zabitych przez Niemców za ukrywanie Żydów – ma wymiar szczególny. W 2013 r. na stronie internetowej izraelskiego instytutu Yad Vashem stwierdzono: *Zbrodnia na Ulmach – gdy cała rodzina została zamordowana razem z ukrywanymi Żydami – stała się symbolem polskiej ofiary i męczeństwa podczas niemieckiej okupacji*. W 1995 r. Yad Vashem przyznał pośmiertnie Wiktorii i Józefowi Ulmom tytuł Sprawiedliwych wśród Narodów Świata. W 2003 r. Kościół katolicki rozpoczął proces beatyfikacyjny Ulmów, który obecnie toczy się w Watykanie.

Od początku pojawienia się w przestrzeni publicznej inicjatywy powołania tej instytucji, jej przyszłe funkcjonowanie rozpatrywane było w kategorii samodzielnie działającej instytucji muzealnej. Doświadczenie Muzeum - Zamek w Łańcucie w zakresie realizacji projektów infrastrukturalnych w dziedzinie kultury zdecydowało o powierzeniu tej instytucji prowadzenia inwestycji pod nazwą „Budowa Muzeum Polaków Ratujących Żydów im. Rodziny Ulmów na Podkarpaciu” i tym samym w konsekwencji o włączeniu w struktury organizacyjne Muzeum - Zamek w Łańcucie nowo wybudowanego obiektu wraz z prowadzoną w nim działalnością na zasadach oddziału Muzeum-Zamek w Łańcucie.

Jednakże należy zauważyć, że zakres działalności markowskiego oddziału znacznie odbiega od specyfiki działalności merytorycznej Muzeum-Zamek w Łańcucie, które w swojej istocie zgodnie z zapisami statutowymi działa przede wszystkim na rzecz trwałej ochrony i konserwacji zespołów pałacowo-parkowych w Łańcucie i Julinie oraz wchodzących w skład zabytkowych wnętrz kolekcji dzieł sztuki, obiektów zabytkowych, pamiątek historycznych zbiorów bibliotecznych i archiwalnych. Natomiast Muzeum Polaków Ratujących Żydów w Markowej łączy w sobie formułę muzeum narracyjnego z historią najnowszą, odbiegając znacznie pod względem merytorycznym od charakteru działalności Muzeum-Zamek w Łańcucie.

Powyższe względy, ale także ogromne zainteresowanie ofertą Muzeum w Markowej już od dnia jego otwarcia, znajdujące potwierdzenie w bardzo wysokiej frekwencji, jak rów-

niez opinie wielu polskich i zagranicznych podmiotów na temat wyjątkowego znaczenia działalności tej instytucji dla ochrony pamięci i propagowania wiedzy o bohaterskich postawach Polaków podczas II wojny światowej w skali międzynarodowej, daje podstawę do podjęcia działań mających na celu utworzenie w oparciu o markowski oddział Muzeum-Zamek w Łańcucie samodzielnej instytucji kultury współprowadzonej przez Województwo Podkarpackie i Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Wstępnie prowadzone rozmowy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego otwierają drogę do dalszych działań w tym zakresie.

Rozpoczęcie procedury tworzenia samodzielnej instytucji kultury w Markowej na bazie Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów we wrześniu 2016 r. uzasadnia fakt, że trwają prace nad przyszłorocznym budżetem zarówno w skali kraju, jak też na poziomie regionalnym, i w tym stanie rzeczy konieczne staje się zaprojektowanie przez obu współorganizatorów stosownego zabezpieczenia finansowego dla działalności muzeum w Markowej jako samodzielnej instytucji kultury, ale także podczas trwania procedury podziału i wyodrębnienia tej instytucji jako samodzielnego podmiotu.

Województwo Podkarpackie
Urząd Marszałkowski
Markowa
Markowy
Aleksandra Markowska

24